Eiropas Parlaments
2024-2029

PIEŅEMTIE TEKSTI

P10_TA(2026)0003

Taisnīgas pārkārtošanās direktīva darba pasaulē: darbvietu radīšanas un vietējās ekonomikas atdzīvināšanas pasākumi

Eiropas Parlamenta 2026. gada 20. janvāra rezolūcija ar ieteikumiem Komisijai par taisnīgas pārkārtošanās direktīvu darba pasaulē: darbvietu radīšanas un vietējās ekonomikas atdzīvināšanas pasākumi (2025/2131(INL))

Eiropas Parlaments,

– ņemot vērā Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD) 153. un 225. pantu,

– ņemot vērā Juridiskās komitejas atzinumu par ierosināto juridisko pamatu,

– ņemot vērā Reglamenta 47. un 55. pantu,

– ņemot vērā LESD 4., 9., 46., 149., 151., 153., 162., 164., 174.–178. un 349. pantu,

– ņemot vērā Komisijas 2019. gada 11. decembra paziņojumu “Eiropas zaļais kurss” (COM(2019)0640),

– ņemot vērā Komisijas 2021. gada 4. marta paziņojumu “Eiropas sociālo tiesību pīlāra rīcības plāns” (COM(2021)0102),

– ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 2021. gada 12. februāra Regulu (ES) 2021/241, ar ko izveido Atveseļošanas un noturības mehānismu[1] (ANM),

– ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 2021. gada 24. jūnija Regulu (ES) 2021/1056, ar ko izveido Taisnīgas pārkārtošanās fondu[2] (TPF),

– ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 2021. gada 24. jūnija

[1] OV L 57, 18.2.2021., 17. lpp.
[2] OV L 231, 30.6.2021., 1. lpp.

Regulu (ES) 2021/1057, ar ko izveido Eiropas Sociālo fondu Plus (ESF+) un atceļ Regulu (ES) Nr. 1296/2013[3],

– ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 2021. gada 28. aprīļa Regulu (ES) 2021/691 par Eiropas Globalizācijas pielāgošanās fondu darbu zaudējušiem darba ņēmējiem (EGF) un ar ko atceļ Regulu (ES) Nr. 1309/2013[4],

– ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 2023. gada 10. maija Regulu (ES) 2023/955, ar ko izveido Sociālo klimata fondu un groza Regulu (ES) 2021/1060[5],

– ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 2003. gada 13. oktobra Direktīvu 2003/87/EK, ar kuru nosaka sistēmu siltumnīcas efektu izraisošo gāzu emisijas kvotu tirdzniecībai Kopienā un groza Padomes Direktīvu 96/61/EK[6],

– ņemot vērā 2025. gada septembra Eiropas pievienotās vērtības novērtējuma brīfingu “Taisnīgas pārkārtošanās direktīva darba pasaulē: darbvietu radīšana un vietējās ekonomikas atdzīvināšanas pasākumi”,

– ņemot vērā 2023. gada 23. novembra rezolūciju par darbvietu izveidi — taisnīga pārkārtošanās un uz ietekmi vērstas investīcijas,

– ņemot vērā Starptautiskās Darba organizācijas (SDO) rezolūciju par taisnīgu pārkārtošanos uz vides ziņā ilgtspējīgu ekonomiku un sabiedrību visiem[7],

– ņemot vērā *Enrico Letta* 2024. gada 10. aprīļa ziņojumu “Much More Than A Market” (Daudz vairāk nekā tirgus),

– ņemot vērā *Mario Draghi* 2024. gada 9. septembra ziņojumu “Eiropas konkurētspējas nākotne” (*Draghi* ziņojums),

– ņemot vērā kvalitatīvu darbvietu ceļvedi,

– ņemot vērā 2025. gada 10. septembra rezolūciju par kohēzijas politiku, kas atbalsta taisnīgu pārkārtošanos,

– ņemot vērā Padomes 2022. gada ieteikumu par to, kā nodrošināt taisnīgu pārkārtošanos uz klimatneitralitāti,

– ņemot vērā Padomes 2022. gada ieteikumu par to, kā nodrošināt taisnīgu pārkārtošanos uz klimatneitralitāti, un Nodarbinātības komitejas un Sociālās aizsardzības komitejas galvenos vēstījumus par

---

3 OV L 231, 30.6.2021., 21. lpp.
4 OV L 153, 3.5.2021., 48. lpp.
5 OV L 130, 16.5.2023., 1. lpp.
6 OV L 275, 25.10.2003., 32. lpp..
7 ILC.111/Rezolūcija V, 2023. gada 16. jūnijs.

tā īstenošanu,

– ņemot vērā 2020. gada 17. decembra rezolūciju par spēcīgu sociālo Eiropu taisnīgai pārejai,

– ņemot vērā 2025. gada 9. septembra rezolūciju par publisko iepirkumu,

– ņemot vērā Eiropas Komisijas politiskās pamatnostādnes 2024.–2029. gadam,

– ņemot vērā Komisijas 2025. gada 26. februāra paziņojumu par tīras rūpniecības kursu (COM(2025)0085),

– ņemot vērā Komisijas 2025. gada jūlija paziņojumu "Regulējums valsts atbalsta pasākumiem, ar ko atbalsta tīras rūpniecības kursu" (C/2025/3602),

– ņemot vērā 2024. gada 16. aprīlī parakstīto *La Hulpe* deklarāciju par Eiropas sociālo tiesību pīlāra nākotni,

– ņemot vērā Eiropas Savienības Padomes Nodarbinātības komitejas (EMCO) 2025. gada 6. jūnija atzinumu par darba kvalitātes aspektiem,

– ņemot vērā Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas 2024. gada 4. decembra atzinumu par tematu "Ceļā uz tiesību akta priekšlikumu par taisnīgu pārkārtošanos un uz ES politikas instrumentiem, kas Eiropas zaļo kursu padarītu sociālāku",

– ņemot vērā Nodarbinātības un sociālo lietu komitejas ziņojumu (A10-0261/2025),

A. tā kā zaļā un digitālā pārkārtošanās dažādos veidos būtiski pārveido Eiropas ekonomiku, sabiedrību, reģionus un darba vietas un tāpēc ir nepieciešami visaptveroši sociālās un nodarbinātības politikas pasākumi, lai novērstu nelabvēlīgu ietekmi un veicinātu ekonomisko, sociālo un teritoriālo kohēziju; tā kā Eiropas ilgtermiņa labklājībai, labbūtībai, ilgtspējai, izaugsmei un konkurētspējai ir būtiski nodrošināt efektīvu pāreju uz klimatneitrālu un digitalizētu ekonomiku un samazināt energoapgādes atkarību; tā kā divējādās pārkārtošanās galīgie panākumi lielā mērā būs atkarīgi no tā, vai pārkārtošanās ir taisnīga un iekļaujoša darba ņēmējiem, uzņēmumiem un reģioniem un vai tā veicina sociālo taisnīgumu visiem, īpašu uzmanību pievēršot visneaizsargātākajām personām, lai nodrošinātu, ka neviens netiek atstāts novārtā; tā kā taisnīga pārkārtošanās vien varētu nodrošināt ieguvumus 261 miljarda EUR apmērā gadā, jo īpaši novēršot sociālo nevienlīdzību un reģionālās atšķirības[8]; tā kā katra skartā reģiona ceļi būs atšķirīgi, pamatojoties

8 https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2025/774668/EPRS_BRI(2025)774668_EN.pdf

uz to ekonomisko un sociālo realitāti;

B. tā kā divējādās pārkārtošanās ietekme uz nodarbinātību visā Savienībā ir asimetriska un sociālekonomiskā ietekme dažādos reģionos ievērojami atšķiras; tā kā rodas telpisks izaicinājums, jo modernā, resursefektīvā un konkurētspējīgā ekonomikā darbvietas var tikt radītas dažādos reģionos, nevis tajos, kuros tiek zaudētas darbvietas;

C. tā kā pārkārtošanās ir jāpārvalda tā, lai nodrošinātu sociālo iekļaušanu, samazinātu nabadzību un nevienlīdzību un izmantotu potenciālu radīt kvalitatīvas darbvietas, veicinātu demokrātiju darbā, aizsargātu darba ņēmēju tiesības un paaugstinātu darba standartus visās attiecīgajās nozarēs;

D. tā kā ES darba tirgi joprojām ir teritoriāli sadalīti un tā kā darbvietu kvalitāte un darba līgumi liecina par nestandarta veidu pieaugumu, jo īpaši jauniešu vidū;

E. tā kā, pārvaldot pārkārtošanos uz oglekļneitrālu ekonomiku, būtu ne tikai jāatbalsta kvalitatīvu darbvietu radīšana jaunajās nozarēs, bet arī jāsaglabā esošās darbvietas un nozares un tās jāpielāgo ilgtspējīgākai un tīrai rūpniecībai un tehnoloģijām, cilvēkiem, jo īpaši tiem, kas dzīvo pārkārtošanās visvairāk skartajās teritorijās; tā kā īpaša uzmanība ir jāpievērš reģioniem un nozarēm, kas ir atkarīgas no fosilā kurināmā, jo tās būs jāpārveido, lai izpildītu Savienības saistības klimata jomā; tā kā ir svarīgi, lai ikviens, tostarp darba ņēmēji un darba meklētāji, saņemtu nepieciešamo atbalstu pārkārtošanās laikā un tādējādi tiktu veicināta izpratne par stratēģijas 2050. gadam mērķiem, to pieņemšana un efektivitāte; tā kā saskaņā ar *Eurofound* pētījumu[9]pilsoniskās sabiedrības, sociālo partneru un valsts iestāžu plaša iesaistīšana pārkārtošanās procesā ir būtiska, lai nodrošinātu un taisnīgi sadalītu peļņu no saimnieciskās darbības un resursiem, kā arī pārvarētu konfliktus;

F. tā kā Eiropas ekonomikas pārveides procesā ir jāpievērš liela uzmanība konkurētspējai un izaugsmei; tā kā uzņēmējiem un darbvietu radītājiem ir jānodrošina atbilstoši apstākļi investīcijām un paplašināšanai un efektīva līdzekļu izmantošana ir būtiska, lai piesaistītu privātas investīcijas; tā kā ir svarīgi, lai iedzīvotāji gan pilsētās, gan lauku apvidos iesaistītos un atbalstītu taisnīgu pārkārtošanos, kas līdzsvaro konkurētspēju ar solidaritāti, un lai viņi varētu būt pārliecināti, ka viņu darbs, ienākumi un dzīvesveids tiks aizsargāti, lai neviens netiktu atstāts novārtā;

G. tā kā, lai gan vairāku svarīgu Savienības leģislatīvo un neleģislatīvo iniciatīvu (jo īpaši Taisnīgas pārkārtošanās mehānisma, TPF, EGF, Prasmju savienības, Sociālā klimata fonda, ESF+ un ANM) mērķis ir

---

9 *Eurofound* (2024), *Creating a new social contract for the just transition*: *Is partnership working*? Eiropas Savienības Publikāciju birojs, Luksemburga

novērst vai palīdzēt novērst divējādās pārkārtošanās ietekmi un uzlabot konkurētspēju, tiesiskajam un politiskajam satvaram joprojām ir nepilnības attiecībā uz traucējumiem darbvietā, darba ņēmēju tiesībām, sociālo aizsardzību, sociālo dialogu un izglītības un apmācības iespējām; tā kā tikai rīcība Savienības līmenī var nodrošināt reālu pievienoto vērtību un vienlaicīgu augšupēju sociālo konverģenci, lai solījums "nevienu neatstāt novārtā" kļūtu par realitāti, vienlaikus ņemot vērā valstu darba tirgus modeļus un tradīcijas;

H. tā kā *Draghi* ziņojumā norādīts, ka pastāvīgs prasmju trūkums traucē inovācijai, tehnoloģiju ieviešanai un dekarbonizācijas centieniem un tas savukārt kavē izaugsmi un konkurētspēju; tā kā gandrīz četri no pieciem mazajiem un vidējiem uzņēmumiem ES ziņo par grūtībām atrast darba ņēmējus ar atbilstošām prasmēm; tā kā izglītības un apmācības sistēmu, jo īpaši pieaugušo izglītības un apmācības, lejupslīde nespēj sagatavot darbaspēku divējādai pārkārtošanai; tā kā pieaugušo izglītībā joprojām piedalās nepietiekams skaits cilvēku, jo tikai 39,5 % pieaugušo ik gadu apmeklē apmācības[10], kas ir ievērojami mazāk nekā 2030. gada mērķis — vismaz 60%, un, lai to sasniegtu, apmācības būtu jāapmeklē vēl aptuveni 50 miljoniem darba ņēmēju[11];

I. tā kā, ieguldot augsti kvalificētu darbinieku attīstībā, ES var veicināt pozitīvu ciklu, proti, lielāku ražīgumu, augstākas algas un lielāku ekonomisko vienlīdzību; tā kā gandrīz 50 % pieaugušo varētu būt vajadzīga kvalifikācijas celšana vai pārkvalifikācija[12]; tā kā tikai ES enerģētikas nozarē vien līdz 2030. gadam būs vajadzīgi vismaz 145 000 kvalificētu darba ņēmēju[13]; tā kā tīras tehnoloģijas ir viens no ekonomiskās labklājības virzītājspēkiem Eiropā, 2023. gadā vien veicinot 30 % no ES izaugsmes un radot miljoniem darbvietu[14];

J. tā kā Eiropas prasmju, konkurētspējas un investīciju stratēģijām būtu jārada iespējas gan lieliem uzņēmumiem, gan MVU, vienlaikus pievēršoties arī valsts, reģionālajām un vietējām vajadzībām; tā kā politika, kas stiprina rūpniecisko jaudu, veicina darījumdarbību un veido darbaspēku ar vietējai situācijai pielāgotām prasmēm, ir būtiska, lai nodrošinātu, ka visi eiropieši var gūt labumu no izaugsmes un inovācijas;

K. tā kā pienācīgi finansētas labklājības un sociālās aizsardzības sistēmas ir priekšnoteikums, lai nodrošinātu godīgu un taisnīgu

---

10 https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX%3A52025DC0090

11 *Draghi* ziņojums, 37. lpp.

12 https://www.cedefop.europa.eu/en/publications/4223#group-downloads

13 https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/4826f429-0545-11f0-b1a3-01aa75ed71a1/language-en

14 https://www.cedefop.europa.eu/en/news/green-transition-creates-more-jobs-it-destroys

pārkārtošanos uz klimatneitralitāti un digitālo pārveidi; tā kā *Draghi* ziņojumā ir arī uzsvērta nepieciešamība nodrošināt, ka produktivitātes pieaugums un sociālā iekļaušana iet roku rokā ar dalībvalstu sociālās drošības sistēmām, kurām ir izšķiroša nozīme stabilu sabiedrisko pakalpojumu, sociālās aizsardzības, mājokļu, transporta un bērnu aprūpes nodrošināšanā pārkārtošanās periodā, tā kā kvalitatīvām darbvietām, pienācīgiem darba apstākļiem, piekļuvei sociālajai aizsardzībai, sociālajam dialogam un darba koplīguma slēgšanas sarunām ir izšķiroša nozīme darbaspēka piesaistīšanā un noturēšanā un tie ir svarīgi aspekti Savienības konkurētspējai un demokrātijai darbavietā;

L. tā kā saskaņā ar Komisijas ziņojumu par nodarbinātību un sociālo attīstību Eiropā 2024. gadā (*ESDE* 2024)[15] ierobežojumi dalībai pieaugušo izglītībā un apmācībā ir saistīti ar tādiem šķēršļiem kā šķietams vajadzības trūkums, nepietiekams piedāvājums vai grūtības piekļūt atbilstošai kvalitatīvai apmācībai, grafiku nesakritības, ģimenes pienākumu līdzsvarošana un finansiālie ierobežojumi; tā kā *Draghi* ziņojumā ES tiek aicināta nodrošināt, ka visiem darba ņēmējiem ir tiesības uz izglītību un pārkvalifikāciju, ļaujot viņiem pāriet uz jaunām amata vietām, kad viņu uzņēmumi ievieš jaunas tehnoloģijas, vai uz kvalitatīvām darbavietām jaunās nozarēs[16];

M. tā kā integrēts politikas pasākumu kopums, kas apvieno izglītību un prasmju attīstību, finanšu un rūpniecības politiku, ir galvenais faktors, kas veicina Eiropas konkurētspēju, sociālo noturību un taisnīgumu, stratēģisko autonomiju, investīcijas un ilgtspējīgu darbvietu radīšanu; tā kā zaļās un digitālās pārkārtošanās īstenošanai ir vajadzīgas ievērojamas investīcijas pārkvalifikācijā, kvalifikācijas celšanā, profesionālajā izglītībā un apmācībā un mūžizglītībā, lai darba ņēmējiem nodrošinātu gan katrai profesijai raksturīgās tehniskās prasmes, gan vajadzīgās vispārīgās pamatprasmes; tā kā gados vecāki, mazkvalificēti darba ņēmēji un sievietes var saskarties ar lielākiem šķēršļiem prasmju pilnveidē un konkurencē par jaunām darbavietām; tā kā tāpēc izglītības un apmācības centieni ir cieši jāsaista ar taisnīgas pārkārtošanās politiku; tā kā nelabvēlīgā situācijā esošiem darba ņēmējiem un kopienām būs nepieciešams mērķtiecīgs atbalsts, lai nodrošinātu, ka viņi netiek atstāti novārtā;

N. tā kā starp ES dalībvalstīm un reģioniem joprojām pastāv ievērojamas ekonomiskās atšķirības, un kopš 2012. gada IKP ziņā ir vērojamas lielas atšķirības IKP ziņā, kas saistītas ar rūpniecības īpatsvaru saimnieciskajā darbībā;

O. tā kā *Letta* ziņojumā ir paust viedoklis, ka pārvietošanās brīvība un

---

15 https://employment-social-affairs.ec.europa.eu/employment-and-social-developments-europe-2024-upward-social-convergence-eu-and-role-social_en

16 *Draghi* ziņojums, 19. lpp.

uzturēšanās brīvība ir vienas monētas divas puses un tās ir jāattīsta kopā; tā kā *Letta* ziņojumā ir pausts viedoklis, ka pārvietošanās brīvībai vajadzētu būt brīvai izvēlei, nevis nepieciešamībai kompensēt darbvietu trūkumu dažos reģionos; tā kā ziņojumā ir uzsvērta vajadzība nodrošināt iespējas iedzīvotājiem visos reģionos, jo īpaši lauku apvidos, tostarp vajadzība pēc kvalitatīvām darbvietām, un vajadzība novērst nevienlīdzību valstīs un starp tām[17]; tā kā zaļā pārkārtošanās, ja tā netiks pienācīgi izstrādāta un atbalstīta, varētu nesamērīgi vairāk ietekmēt neaizsargātos reģionus Austrumeiropā un Dienvideiropā[18] bezdarba risku un darbvietu zaudēšanas ziņā; tā kā no oglēm atkarīgās teritorijas rada vēl lielāku neaizsargātību, jo nodarbinātības līmenis tajās ir par 10–15 % zemāks nekā vidēji ES[19];

P. tā kā ir sagaidāms, ka kvalitatīvu darbvietu ceļvedis veicinās pasākumus, kas palīdzēs dalībvalstīm un nozarēm nodrošināt pienācīgus darba apstākļus un piekļuvi apmācībai, nosakot augstus standartus attiecībā uz veselības aizsardzību un drošību darbā, nodrošinot darba ņēmējiem — un jo īpaši pašnodarbinātām personām — taisnīgu pāreju no viena darba uz citu, kā arī koplīguma sarunas nolūkā piesaistīt talantus un veicināt Eiropas rūpniecības nozaru konkurētspēju; tā kā šajā sakarībā ir sagaidāms, ka Komisija ar sociālajiem partneriem apspriedīs satvaru, lai atbalstītu pārstrukturēšanas procesus ES un dalībvalstu līmenī; tā kā šis satvars būs vērsts uz taisnīgu pārkārtošanos, pārmaiņu prognozēšanu, agrīnu iejaukšanos pārstrukturēšanas draudu gadījumā un labāku informēšanu un apspriešanos;

Q. tā kā ir jāstiprina taisnīgas pārkārtošanās izstrādē un īstenošanā iesaistīto vietējo ieinteresēto personu administratīvās un tehniskās spējas; tā kā dalībvalstis joprojām saskaras ar ievērojamām grūtībām, efektīvi pārvaldot un īstenojot ES fondus vietējā līmenī un novērtējot klimata politikas dažādo ietekmi; tā kā Taisnīgas pārkārtošanās fonda īstenošana ir bijusi lēna, par ko liecina maksājumu īpatsvars, kas līdz 2024. gada beigām sasniedzis tikai 32,2 %[20]; tā kā TPF radīto darbvietu skaits nav pietiekams, lai kompensētu prognozēto zaudēto darbvietu skaitu, oglekļietilpīgām nozarēm pārejot uz tīrākām tehnoloģijām; tā kā MVU ir Eiropas ekonomikas pamats un rada lielu daļu pastāvīgu vietējo darbvietu; tā kā ir vajadzīgi īpaši noteikumi MVU, lai stiprinātu to lomu taisnīgas pārkārtošanās procesā;

1. uzsver, ka sekmīgai pārejai uz ilgtspējīgākiem enerģijas avotiem, modernizētām nozarēm un digitalizētākai ekonomikai būs liela nozīme Savienības uzņēmumu ilgtermiņa konkurētspējā pasaules

---

17 https://cohesiondata.ec.europa.eu/stories/s/py4s-5ad4

18 https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/24c7aa49-2451-11ee-94cb-01aa75ed71a1/language-en

19 https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2025/759354/CASP_STU(2025)759354_EN.pdf

20 Taisnīgas pārkārtošanās mehānisms — sniegums 2025. gadā, Eiropas Komisija

tirgū, un tai ir jāveicina kvalitatīvu darbvietu radīšana Savienībā; uzsver nepieciešamību nodrošināt, lai uzņēmumi un darba ņēmēji būtu labi sagatavoti izmantot iespējas, kas rodas, pārejot uz jauniem un inovatīviem risinājumiem, un uzsver pienācīga darba un darbavietu nozīmi, uz kurām attiecas koplīgumi un kas ir neaizstājami, lai nodrošinātu sociālo progresu un pārkārtošanās pieņemšanu; uzskata, ka tiesiskais regulējums taisnīgas pārkārtošanās problēmu un iespēju risināšanai darbavietā ir būtisks, lai nodrošinātu pienācīgus minimālos standartus, kas sniedz skaidrību un struktūru gan darba ņēmējiem, gan darba devējiem pārmaiņu prognozēšanā un pārvaldībā un galu galā uzlabo Savienības noturību, konkurētspēju, augšupēju sociālo konverģenci un sociālo taisnīgumu; uzsver, ka reģioni var atbalstīt taisnīgu pārkārtošanos, apvienojot sociālo aizsardzību, ekonomikas diversifikāciju un teritoriālo koordināciju, lai samazinātu negatīvo ietekmi, stiprinātu vietējo ekonomiku un veicinātu iekļaujošu attīstību;

2. uzsver, ka dekarbonizācijas ietekme uz nodarbinātību nozīmēs ne tikai fosilā kurināmā nozaru sarukumu — tai būs plašāka ietekme attiecībā uz darbvietu pārdefinēšanu un vispārējo statusa maiņu darba tirgū; šajā sakarībā atzinīgi vērtē paziņojumu par Kvalitatīvu darbvietu aktu, kura mērķis ir nodrošināt, lai nodarbinātības prakse atbilst mūsdienu ekonomikas attīstībai; uzsver, ka šajā aktā un gaidāmajā Eiropas sociālo tiesību pīlāra rīcības plāna atjauninājumā un jaunajā kvalitatīvu darbvietu ceļvedī ir jāiekļauj konkrētu pasākumu kopums, kas būtiski uzlabo darba apstākļus, veselību un drošību, demokrātiju darbā, koplīguma sarunu tvērumu un darba ņēmēju un pašnodarbināto apmācību un prasmes, kā arī nodrošina ES nodarbinātības un sociālās politikas tiesību aktu efektīvu izpildi; uzsver, ka šādi pasākumi sniedz arī iespēju atbalstīt Savienības darba devējus, jo īpaši MVU, lai tie saglabātu un uzlabotu savu konkurētspēju, nodrošinot skaidru regulējumu, tostarp praktiskus norādījumus un atbalsta instrumentus pārmaiņu prognozēšanai un pārvaldībai partnerībā ar darba ņēmējiem, un investēt profesionālajā izglītībā un apmācībā (PIA), darba ņēmēju kvalifikācijas celšanā un pārkvalifikācijā, lai novērstu prasmju un darbaspēka trūkumu, kas kavē produktivitāti un izaugsmi, kā arī nākotnes perspektīvas darba ņēmējiem;

3. uzsver, ka digitalizācija ir jāīsteno cilvēkcentrētā veidā, novēršot darba ņēmēju pārmērīgu uzraudzību un nodrošinot tiesības atslēgties, kā arī taisnīgu darba laika režīmu.

4. uzsver, ka pārmaiņu prognozēšana un pārvaldība ir ārkārtīgi svarīga gan darba devējiem, gan darba ņēmējiem, gan reģionālajām un vietējām iestādēm un kopienām, lai sekmīgi orientētos uz zaļo un digitālo pārkārtošanos un efektīvi risinātu ekonomikas problēmas, ko radījuši nelabvēlīgi ģeopolitiski notikumi, un pārvērstu tās par iespējām; uzsver, ka pārkārtošanās plānošana var proaktīvi novērst darbinieku atlaišanu un radīt darbvietas, veidot ilgstošu noturību

darījumdarbībā un palīdzēt pēc iespējas labāk izmantot pieejamos resursus; uzsver, ka šādu plānu pieņemšanai ir nepieciešami lēmumi, kas varētu izraisīt būtiskas izmaiņas darba organizācijā, un tādēļ tie ir jāizstrādā plašā partnerībā, izmantojot sociālo dialogu un koplīguma sarunas, pilnībā ievērojot tiesības uz informāciju un apspriešanos; šajā sakarībā aicina Komisiju uzraudzīt un nodrošināt Direktīvā 2002/14/EK noteiktā regulējuma pilnīgu īstenošanu; turklāt aicina dalībvalstis veicināt sociālo dialogu attiecīgajos līmeņos, lai atvieglotu pāreju no viena darba uz citu, jo īpaši profesijās, kuras varētu izzust vai kuru skaits varētu ievērojami samazināties; atgādina par Direktīvā (ES) 2019/1023 paredzētajiem agrīnās brīdināšanas rīkiem un uzskata, ka šādu rīku pielāgošana, iekļaujot arī apstākļus, kas attiecas uz divējādo pārkārtošanos, nodrošinātu gaidāmo pārmaiņu uzņēmumu darbībā labāku atklāšanu un reaģēšanu uz tām; uzsver, ka ir jānodrošina stimuli uzņēmumiem, lai tie varētu izstrādāt savus pārkārtošanās plānus; uzsver, ka ieinteresētās personas un pilsoniskā sabiedrība ir jāiesaista jau agrīnā pārkārtošanas plānošanas posmā, nodrošinot jēgpilnu līdzdalību, nevis apspriešanos vēlākā posmā;

5. uzsver, ka kvalificētu darbinieku trūkumu var jēgpilni mazināt, vienīgi nodrošinot pieejamas un piekļūstamas izglītības, (pār)kvalifikācijas un apmācības iespējas, kā arī uzlabojot darba apstākļus; uzsver, ka ir svarīgi veicināt sociālo dialogu starp darba ņēmējiem un darba devējiem par apmācības iespēju veidiem, kas atbilst darba tirgus vajadzībām un ievēro darba un privātās dzīves līdzsvaru;[21]; pauž stingru pārliecību, ka darba ņēmēju individuālās tiesības uz apmācību darba laikā, kas novērš galvenos šķēršļus apmācībai, var nodrošināt kvalitatīvu prasmju pilnveidi vai pārkvalificēšanos, darbinieku apmācību un karjeras attīstības atbalstu, lai darba devējiem nodrošinātu paredzamu un stabilu kvalificētu darba ņēmēju piedāvājumu; uzsver, ka ir jānovērš izmaksu šķēršļi, nodrošinot, ka apmācība darba ņēmējiem ir bez maksas, ko atbalsta ar finansējumu, nodokļu atvieglojumiem un partnerībām; uzsver, ka par darba ņēmēju apmācību ir atbildīgas valstu iestādes un sociālie partneri, un uzsver to būtisko lomu tiesību uz apmācību īstenošanā; šajā sakarībā aicina dalībvalstis noteikt prioritāti un veicināt darba ņēmēju un viņu darba devēju kopīgi izstrādātas apmācības shēmas, nodrošinot, ka prasmju pilnveide un pārkvalifikācija atbilst reālajam pieprasījumam un veicina karjeras izaugsmi;

6. uzsver nepieciešamību jēgpilni iesaistīt jauniešus ar taisnīgu un godīgu pārkārtošanos saistītas politikas izstrādē, īstenošanā un uzraudzībā; aicina pastiprināt centienus īstenot Garantiju jauniešiem, nodrošinot, ka dalībvalstis vismaz 15 % no saviem ESF+ līdzekļiem piešķir mērķorientētām darbībām un strukturālām reformām, kas atbalsta jauniešu kvalitatīvu nodarbinātību, profesionālo izglītību un

---

21 *Employment and Social Developments in Europe* 2024, Eiropas Komisija, 20. lpp.

apmācību, jo īpaši apmaksātu kvalitatīvu stažēšanos un māceklību, un atvieglo pāreju no skolas uz darba dzīvi, izglītības vai apmācības atsākšanu un otrās iespējas izglītību;

7. uzsver, ka dalībvalstīm, iesaistot reģionus, ir jāatbalsta uzņēmumi un darba ņēmēji, izstrādājot pārkārtošanās stratēģijas un politikas nostādnes taisnīgai pārkārtošanai valsts līmenī, kas pielāgotas vietējām īpatnībām; uzsver, ka šādās valstu stratēģijās būtu jāapzina pārkārtošanās ietekme uz reģioniem, atsevišķām nozarēm un attiecīgo darbaspēku un būtu jāizklāsta visaptverošs un transversāls plāns ietekmes mazināšanai; uzsver, ka ir svarīgi izstrādāt ilgtermiņa redzējumu un stratēģiju vietējās un reģionālās ekonomikas pārkārtošanās procesam, iesaistot publiskā un privātā sektora dalībniekus, pilsonisko sabiedrību un sociālo ekonomiku; uzsver, ka ir vajadzīgas tiešas investīcijas inovācijā un reģionālās pievilcības uzlabošanā, modernizējot un nodrošinot kvalitatīvu, cenas ziņā pieņemamu un pieejamu infrastruktūru, sabiedriskos pakalpojumus un telpas, lai noturētu darba ņēmējus un radītu kvalitatīvas darbvietas;

8. uzskata, ka ir svarīgi veicināt Eiropas rūpniecības uzņēmumu ekonomisko dzīvotspēju un, ciktāl tas ir iespējams, novērst to slēgšanu un darba ņēmēju piespiedu atlaišanu; uzsver, cik svarīgi ir atbalstīt uzņēmumus, jo īpaši MVU, lai novērstu darba ņēmēju piespiedu atlaišanu piemēram, izmantojot pagaidu atbalsta programmas nodarbinātības aizsardzībai pārkārtošanās laikā, kā arī lai novērstu stratēģisko rūpniecisko spēju un kvalificēta darbaspēka zudumu; norāda, ka gadījumos, kad ir nepieciešama pāreja no vienas darbavietas uz citu, ir būtiski darba ņēmējus paturēt tajā pašā reģionā, dodot tiem pietiekamu laiku pārorientēties, vienlaikus ierobežojot personīgos finansiālos zaudējumus; pieprasa stingrāku aizsardzību pret netaisnīgu atbrīvošanu no darba un aicina tiem darba ņēmējiem, kurus ietekmējusi pārstrukturizācija, nodrošināt piekļuvi pienācīgai kompensācijai, saglabājot iespējas un atbalstu jaunas darbavietas nodrošināšanā;

9. uzsver, ka *Eurostat* reģionālās prognozes liecina par darbspējīgā vecuma iedzīvotāju skaita turpmāku samazināšanos daudzās teritorijās šī gadsimta divdesmitajos un trīsdesmitajos gados, jo īpaši reģionos, kurus jau skārusi novecošana un ģeogrāfiskā mobilitāte; uzsver, ka šādas tendences var vājināt darbaspēka piedāvājumu un tādējādi apdraudēt ilgtermiņa attīstību tieši brīdī, kad kvalificēti darba ņēmēji ir būtiski zaļajai un digitālajai pārkārtošanai; uzsver, cik svarīgas ir cilvēku tiesības palikt savos reģionos vai vietējās teritorijās, un vajadzību izstrādāt mērķtiecīgas stratēģijas lauku un perifērajiem apvidiem; aicina Komisiju un dalībvalstis atbalstīt vietējiem apstākļiem pielāgotas politikas nostādnes, kas rada ekonomiskas iespējas gan cilvēkiem, gan uzņēmumiem lauku reģionos, piesaista privātās investīcijas un rada vietējās darbvietas; uzsver, ka šādas stratēģijas ir nepieciešamas, lai stiprinātu ekonomiskās iespējas lauku apvidos, atbalstītu kvalitatīvu darbvietu

radīšanu, inovāciju, vietējās rūpniecības atjaunošanu un galu galā nodrošinātu, ka iedzīvotāji var veidot savu nākotni savās kopienās;

10. atgādina, ka MVU ir galvenie ilgtspējīgas vietējās nodarbinātības radītāji; uzsver, ka ir jāatvieglo vienkāršota, samērīga un MVU labvēlīga piekļuve pārkārtošanās finansējumam, tostarp ļaujot veidot kopas piekļuvei finansējumam un ziņošanas pienākumiem, digitālās vienas pieturas aģentūras un obligātu tehnisko palīdzību, lai virzītu projektu izstrādi un atbilstību; mudina dalībvalstis un reģionālās iestādes izveidot un stiprināt darījumdarbības atbalsta programmas skartajos reģionos, lai palīdzētu jaunuzņēmumiem un MVU attīstīties un gūt panākumus; uzsver, ka investīciju stimuli apvienojumā ar sociālajiem nosacījumiem var palīdzēt piesaistīt uzņēmumus neaizsargātiem reģioniem, vienlaikus nodrošinot vietējās ekonomikas ilgtspējīgu attīstību; uzsver, ka ir jāpalīdz uzņēmumiem, jo īpaši MVU, risināt prasmju nepietiekamības problēmu Savienībā un veicināt pārkvalifikāciju un kvalifikācijas celšanu, palīdzot cilvēkiem iegūt kvalitatīvām darbvietām nepieciešamās prasmes; aicina Eiropas Komisiju nodrošināt mērķtiecīgu atbalstu MVU saskaņā ar turpmāko taisnīgas pārkārtošanās finansējumu; turklāt aicina Eiropas Komisiju sekot līdzi MVU dalībai taisnīgas pārkārtošanās programmās;

11. uzsver, ka sociālajai ekonomikai, jo īpaši darba integrācijas sociālajiem uzņēmumiem, ir izšķiroša nozīme iekļaujošas un taisnīgas pārkārtošanās nodrošināšanā; uzsver vajadzību atbalstīt piekļuvi finansējumam, spēju veidošanu un tehnisko palīdzību;

12. aicina Komisiju un dalībvalstis veicināt gan liela, gan maza mēroga investīcijas un izstrādāt politiku, kas paver ekonomiskās iespējas privātajam sektoram, joīpaši MVU, samazinot administratīvo slogu, pazeminot līdzfinansēšanas prasības un vienkāršojot piekļuvi finansējumam, vienlaikus ievērojot darba ņēmēju un patērētāju aizsardzības tiesības; uzsver, ka šādas investīcijas ir būtiskas, lai stiprinātu Eiropas rūpniecisko un tehnoloģisko bāzi, radītu kvalitatīvas darbvietas un nodrošinātu kvalificētu darbaspēku, kas ir pielāgots vietējai reālajai situācijai, resursiem un īpašajām vajadzībām, lai pilnībā izmantotu reģionālo potenciālu un veicinātu konkurētspēju, ilgtspējīgu izaugsmi un ilgtermiņa vērtības radīšanu; uzsver, ka uzņēmējiem un mazajiem uzņēmumiem ir būtiska nozīme investīcijās, inovācijā un darbvietu radīšanā, jo īpaši lauku un mazāk attīstītos reģionos, un ka finansējuma iespējas un tehniskā palīdzība ir jāpielāgo to vajadzībām, lai pilnībā izmantotu to potenciālu zaļajā un digitālajā ekonomikā un veicinātu ilgtspējīgu izaugsmi un ilgtermiņa vērtības radīšanu;

13. norāda, ka trūkst precīzu neapkopotu datu par divējādās pārkārtošanās zaudēto, radīto vai ietekmēto darbvietu skaitu; uzsver, cik svarīgi ir prognozēt izmaiņas darba tirgū un vajadzīgo prasmju tendences, lai nodrošinātu efektīvu politiku un savlaicīgu reakciju; uzsver nepieciešamību apzināt paraugpraksi, apmainīties ar to un to

popularizēt; aicina konsolidēt attiecīgo datu vākšanu un pārkārtošanās politikas ietekmes analīzi; uzsver, ka enerģētiskās un transporta nabadzības rādītāji būtu sistemātiski jāintegrē taisnīgas pārkārtošanās uzraudzības struktūrās, lai nodrošinātu, ka finansējuma un darbvietu radīšanas pasākumi vispirms ir vērsti uz neaizsargātām mājsaimniecībām;

14. mudina īstenot kopienas līmeņa renovācijas shēmas, kas aptver apkaimes vai ciematus, samazinot izmaksas, stiprinot kohēziju un paātrinot pārkārtošanos;

15. pauž nožēlu, ka priekšlikumā par daudzgadu finanšu shēmu 2028.–2034. gadam nav iekļauts atsevišķs instruments taisnīgas pārkārtošanās jautājumam; uzsver, ka joprojām ir vajadzīgs mērķtiecīgs finansējums, lai atbalstītu skartos reģionus, risinot zaļās pārkārtošanās radītās problēmas; šajā sakarībā aicina pagarināt un paplašināt Taisnīgas pārkārtošanās fondu plānošanas periodam pēc 2027. gada, nodrošinot, ka tas darbojas saskaņā ar dalītas pārvaldības un partnerības principiem kohēzijas politikas ietvaros un tam tiek palielināts budžets; uzsver, ka jaunajam fondam būtu jāatbalsta darba devēji, lai tie varētu nodrošināt darba ņēmēju tiesības uz apmācību, kā arī ieviest pārkārtošanās plānus uzņēmumu līmenī; uzsver, ka jānodrošina kvalitatīva, ar darba tirgus vajadzībām saskaņota apmācība, lai iegūtu kvalifikāciju un apliecinājuma dokumentus, kas tiek apstiprināti ar pārredzamu un skaidru sertifikācijas sistēmu palīdzību, kas ļauj dalībvalstīm tos savstarpēji atzīt; mudina pārkārtošanās finansējumā iekļaut sociālos nosacījumus, lai atbalstītu iekļaušanu;

16. atgādina, ka, neraugoties uz TPF pārveidojošajiem mērķiem, tas ir saskāries ar ievērojamām grūtībām savu mērķu sasniegšanā, jo īpaši nodrošinot vienlīdzīgus rezultātus un nodrošinot mazo un vidējo uzņēmumu piekļuvi fondam[22]; aicina vienkāršot MVU piekļuvi Taisnīgas pārkārtošanās fondam, sniedzot tehnisko palīdzību un samazinot administratīvo slogu;

17. uzsver digitālo prasmju attīstīšanas nozīmi darba ņēmējiem gan pamata, gan padziļinātā līmenī; uzsver nepieciešamību nodrošināt iedzīvotājiem digitālo līdzekļu lietošanas pamatprasmes, izpratni par datiem un drošu tiešsaistes rīku lietošanu, lai saglabātu nodarbinātību un pielāgošanās spējas, vienlaikus veicinot arī augstākas kompetences;

18. uzsver, ka izglītības un apmācības iestādēm ir jāuzlabo savas apmācības atbilstība konkurētspējīga darba tirgus vajadzībām un jānodrošina izglītojamajiem, pasniedzējiem un skolotājiem attiecīgās zināšanas un prasmes, lai viņi būtu aktīvi pārmaiņu veicinātāji, īstenojot taisnīgu pārkārtošanos uz vidiski ilgtspējīgu ekonomiku un

---

22 *Just Transition in the World of Work*, *EPRS*, 2025. gada septembris https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2025/774668/EPRS_BRI(2025)774668_EN.pdf

sabiedrību visiem; uzsver, ka efektīva apmācība ir atkarīga no tādu skolotāju un pasniedzēju pieejamības, kuriem ir aktuālas zināšanas par ilgtspējīgu un zaļo ekonomiku, energoefektivitāti un zaļajām un digitālajām tehnoloģijām; uzsver, ka viņu loma ir izšķiroši svarīga, lai veicinātu pareizās prasmes un kompetences gan jaunākās, gan vecākās paaudzes darba ņēmēju vidū, kā arī pienācīgu pārkvalificēšanās un kvalifikācijas celšanas apmācību personām, kuras skārusi zaļā pārkārtošanās; uzsver, ka šādu skolotāju un pasniedzēju izglītība un apmācība tādēļ būtu jāuzskata par prioritāti jebkurā prasmju attīstības stratēģijā Eiropas, valstu, reģionālā un vietējā līmenī;

19. uzsver, ka tiešas publiskās un privātās investīcijas tīrā infrastruktūrā, atjaunīgās enerģijas projektos un aprites ekonomikas darbībās ir nepieciešamas, lai atdzīvinātu vietējo ekonomiku un veicinātu kvalitatīvu darbvietu radīšanu; uzsver nepieciešamību izmantot reģionālos resursus, investējot nozarēs, kurās reģioniem jau ir stiprās puses vai salīdzinošas priekšrocības; uzskata, ka reģionālā specializācija var veidot zaļo rūpniecības klasteru pamatu; uzsver, ka pētniecības un inovācijas atbalstīšana un sadarbības veicināšana starp universitātēm un uzņēmumiem var veicināt jaunus ilgtspējīgus darījumdarbības modeļus;

20. uzsver, ka taisnīgas pārkārtošanās mērķu sasniegšanai ir nepieciešams saskaņots un integrēts politikas pasākumu kopums; aicina ES klimata un rūpniecības pasākumos ņemt vērā iekļaušanas, sociālās aizsardzības un prasmju mērķus; uzsver, cik svarīgi ir nodrošināt, ka Eiropas un valstu fondi tiek izmantoti, lai veicinātu zaļo un digitālo pārkārtošanos, tostarp veicinot sociālo dialogu un koplīguma sarunas; aicina ES finansējumu un dalībvalstu sniegto valsts atbalstu saskaņot ar Eiropas rūpniecības politiku nolūkā piedāvāt kvalitatīvas darbvietas, veicināt koplīgumu slēgšanu, ES darba tiesību un standartu ievērošanu, uzlabot Eiropas uzņēmumu konkurētspēju un nodrošināt labākus darba apstākļus;

21. aicina dalībvalstis nodrošināt pietiekamu finansējumu kvalitatīvu prasmju ieguves un profesionālās apmācības programmām kā ilgtermiņa investīciju darba ņēmēju un uzņēmumu ražībā, izaugsmē un konkurētspējā; aicina dalībvalstis ar Komisijas atbalstu stratēģiski izmantot esošos Savienības instrumentus, lai īstenotu prasmju savienību, jo īpaši Prasmju garantiju; aicina dalībvalstis palielināt valsts emisijas kvotu tirdzniecības sistēmas ieņēmumu izmantošanu darba ņēmēju apmācībai un darbaspēka pārorientēšanai, jo īpaši darba ņēmējiem oglekļietilpīgos reģionos; aicina Komisiju izpētīt un izdot norādījumus par to, kā publiskā un privātā sektora partnerības starp dalībvalstīm un uzņēmumiem var finansēt darba ņēmēju apmācību, pārkvalifikāciju un kvalifikācijas celšanu, jo īpaši atsevišķu darba ņēmēju tiesības uz apmācību;

22. atgādina, cik svarīgi ir integrēt invaliditātes jautājumus un īstenot starpnozaru pieeju, kas vērsta uz gados jauniem, vecāka

gadagājuma, mazkvalificētiem darba ņēmējiem un darba ņēmējām sievietēm, īstenojot politikas pasākumus, kas vērsti uz divējādu pārkārtošanos, piemēram, nodrošinot saprātīgus pielāgojumus izglītībā un apmācībā;

23. atgādina par Eiropas Globalizācijas pielāgošanās fonda darbu zaudējušiem darba ņēmējiem (EGF) nozīmi, atbalstot darba ņēmējus, kurus skārusi zaļā un digitālā pārkārtošanās atlikušajā plānošanas periodā, un mudina dalībvalstis ar Komisijas atbalstu pilnībā izmantot šo fondu; atzinīgi vērtē ierosināto mērķi pārskatīt pašreizējo EGF nolūkā proaktīvi atbalstīt darba ņēmējus, kurus skar nenovēršama darba zaudēšana, un paātrināt pieteikumu apstiprināšanas procedūru; tomēr uzsver, ka ir svarīgi nodrošināt, lai uzņēmumi, kas tiek pārstrukturēti un vēlas pieteikties fonda līdzekļiem, to darītu, pilnībā apspriežoties ar darba ņēmējiem un viņu pārstāvjiem, tostarp izstrādājot individualizētu pasākumu kopumu; ar bažām norāda, ka priekšlikumā par daudzgadu finanšu shēmu 2028.–2034. gadam ir paredzēts pārtraukt (EGF) darbību; uzsver aktīva darba tirgus un sociālās aizsardzības pasākumu nozīmi, reintegrējot darbu zaudējušos darba ņēmējus darba tirgū pēc nozīmīgas pārstrukturēšanas; aicina Komisiju nākamajā DFS nodrošināt pastāvīgu mērķtiecīgu atbalstu darba ņēmējiem, kuriem draud risks zaudēt darbu vai kuri ir zaudējuši darbu nozīmīgas pārstrukturēšanas dēļ;

24. atgādina, cik svarīgi ir nodrošināt augstu darba ņēmēju arodveselības un darba drošības līmeni; uzsver, ka divējādas pārkārtošanās kontekstā ir svarīgi proaktīvi novērst mainīgos arodveselības un darba drošības riskus, kas saistīti ar darba uzdevumiem, modeļiem un darbavietām, joīpaši vidiskos un psihosociālos riskus; aicina Komisiju visaptveroši pārskatīt pašreizējo stratēģisko satvaru par drošību un veselības aizsardzību darbā un spēkā esošo tiesisko regulējumu arodveselības un darba drošības jomā, lai apzinātu atlikušās nepilnības un nodrošinātu, ka ES *acquis* joprojām atbilst mērķim, kā arī ņemt to vērā, izstrādājot stratēģisko satvaru laikposmam pēc 2027. gada;

25. uzsver, ka darbavietas pārveide un pārstrukturēšana divējādas pārkārtošanās laikā var izraisīt psihosociālus riskus, piemēram, stresu, nenoteiktību un darba zaudēšanas draudus; uzsver nepieciešamību aizsargāt darba ņēmēju garīgo veselību un psihosociālo labklājību pārkārtošanās laikā, tostarp izmantojot darbavietas riska novērtējumus un atbalsta pakalpojumus; aicina uzņēmuma līmeņa pārkārtošanās plānos integrēt garīgās veselības atbalsta programmas, tostarp konsultācijas, stresa pārvaldību un darba un privātās dzīves līdzsvara shēmas;

26. uzsver, ka ir svarīgi atbalstīt darba ņēmējus, stiprinot viņu transformatīvās prasmes, pamatprasmes un kognitīvās prasmes, piemēram, radošo un kritisko domāšanu, tālredzību, elastīgumu un veiklību, motivāciju un pašapziņu, zinātkāri un mūžizglītību, atzīstot

darba ņēmēju spēju pielāgoties izmaiņām darbavietā, pašefektivitāti un spēju radīt jaunus risinājumus, kas nepieciešami zaļajai un digitālajai pārveidei;

27. atzinīgi vērtē *Cedefop* politikas kopsavilkumu par Eiropas kvalifikāciju kartes izveidi, kas stiprina kvalifikāciju pārredzamību, salīdzināmību un pārnesamību visā Eiropā; uzsver, ka šādai kartei ir jābūt plašākai par akadēmisku uzdevumu un tai ir jākalpo kā praktiskam rīkam konkurētspējas, darba tirgus atbilstības un mobilitātes veicināšanai; aicina Komisiju un dalībvalstis nodrošināt, ka Eiropas kvalifikāciju sistēma ir cieši saistīta ar ekonomikas vajadzībām, rūpniecības politiku un ieguldījumiem prasmēs, un rūpīgi un sistemātiski kartēt pašreizējo prasmju trūkumu reģionālā līmenī, kā arī prognozēt turpmāko prasmju pieprasījumu; uzsver, ka šādā kartēšanā būtu jāietver ietekmes analīze un jāveicina nozaru un teritoriālie pasākumi, lai izmantotu zaļās pārkārtošanās potenciālu visos reģionos;

28. uzsver, ka stabili sociālās drošības tīkli un sociālās aizsardzības sistēmas ir būtiskas, lai atbalstītu darba ņēmējus un nodrošinātu sociālo kohēziju pārejas periodos; aicina dalībvalstis, apspriežoties ar sociālajiem partneriem un attiecīgajām pilsoniskās sabiedrības organizācijām, modernizēt un stiprināt savas sociālās aizsardzības sistēmas un svarīgākos sabiedriskos pakalpojumus, vienlaikus nodrošinot to ilgtermiņa ilgtspēju un nepalielinot finansiālo slogu MVU, īpašu uzmanību pievēršot veselības aprūpei, transportam, izglītībai, sociālās iekļaušanas politikai, ienākumu atbalstam un cenas ziņā pieejamam mājoklim, kā arī atbalstam bezpeļņas sociālo pakalpojumu sniedzējiem, lai nodrošinātu noturību pret satricinājumiem, ko rada divējādā pārkārtošanās un kas ietekmē darba tirgu, un lai darba ņēmēji, kas zaudējuši darbu, varētu pēc iespējas saglabāt savu dzīves līmeni;

29. mudina dalībvalstis pilnībā īstenot Padomes ieteikumu par darba ņēmēju un pašnodarbināto personu sociālo aizsardzību; aicina Komisiju uzraudzīt riskus un progresu šādu darbību īstenošanā, izmantojot sociālo rezultātu pārskatu un sociālās konverģences sistēmu; uzsver, ka ir svarīgi nodrošināt, ka valstu nodarbinātības dienestu piedāvājumi atbilstu mainīgajām darba tirgus norisēm, lai nodrošinātu atbalstu un atvieglotu darbavietu maiņu pārkārtošanās periodā;

30. uzsver, cik svarīga ir mērķtiecīga politika, lai atbalstītu cilvēkus, kurus visvairāk skar divējāda pārkārtošanās, un jo īpaši tos, kas atrodas neaizsargātā situācijā; uzsver, ka ir nepieciešams aktīvs atbalsts un savlaicīga iejaukšanās, lai neaizsargātā situācijā esošie cilvēki nekļūtu par ilgtermiņa bezdarbniekiem vai zaudētu motivāciju strādāt; aicina dalībvalstis ievērojami palielināt aktīvu atbalstu kvalitatīvai nodarbinātībai, jo īpaši atbalstot kvalitatīvas nodarbinātības pieejamību un saglabāšanu, sekmējot darījumdarbību un veicinot kvalitatīvu darbvietu radīšanu; uzsver darba integrācijas

programmu, mērķtiecīgas iepirkuma un vietējo sabiedrisko darbu lomu pārkārtošanās posma darbvietu radīšanā; uzsver nepieciešamību veidot vietējo un reģionālo pašvaldību spējas, lai sekmīgi mobilizētu investīcijas, iesaistītos mērķgrupās sociālā atbalsta shēmu izstrādē un īstenošanā un novērtētu sadales ietekmi;

31. uzsver nepieciešamību atbalstīt īstermiņa darba shēmas un mērķtiecīgi atbalstīt darba ņēmējus, kurus skārusi pārkārtošanās, pamatojoties uz *SURE* pozitīvo pieredzi; aicina Komisiju ierosināt pastiprinātu *SURE* mehānismu, kas vērsts uz zaļo un digitālo pārkārtošanos, jo šādu pagaidu nodarbinātības aizsardzības pasākumu atbalstīšana krīzes laikā var stabilizēt publiskos izdevumus, kas paredzēti nodarbinātības politikai un taisnīgas pārkārtošanās pasākumiem, lai mazinātu tūlītējo ietekmi uz darbvietām, ko rada nepieciešamā ES ekonomikas pārveide saskaņā ar taisnīgas pārkārtošanās mērķiem;

32. uzsver, ka ietekme uz nodarbinātību dažādos reģionos un dažādu iedzīvotāju grupu vidū būs atšķirīga; šajā sakarībā uzsver, ka ir jāiesaista un jāstiprina vietējie iedzīvotāji un ieinteresētās personas, tostarp attiecīgās pilsoniskās sabiedrības organizācijas, lai tās kļūtu par aktīviem pārkārtošanās procesa dalībniekiem; uzsver, ka vietējās un reģionālās pašvaldības būtu tieši jāiesaista projektu izstrādē, atlasē un uzraudzībā, lai nodrošinātu, ka finansējums atbilst konkrētām vietējām vajadzībām un atbalsta reģionālās ekonomikas dažādošanu; uzsver, ka valsts iestādēm pārkārtošanās pārvaldības laikā ir jāīsteno stratēģiskas apspriedes un sadarbība ar sociālajiem partneriem; uzsver, ka jēgpilnu līdzdalību var nodrošināt, izmantojot agrīnas apspriešanās un nodrošinot skaidras pilnvaras un balsstiesības sociālajiem partneriem, MVU, pilsoniskajai sabiedrībai, sociālajai ekonomikai un jauniešiem reģionālajās koordinācijas struktūrās;

33. uzsver, ka koplīguma sarunas ir būtiskas taisnīgas algas, sociālā taisnīguma un demokrātijas nodrošināšanai darbā, tomēr to tvērums joprojām ir nevienmērīgs; atgādina, ka dalībvalstīm, kuru koplīguma sarunu tvērums ir mazāks par 80 %, ir pienākums izstrādāt valsts rīcības plānus ar skaidriem termiņiem un īpašiem pasākumiem tvēruma palielināšanai; aicina Komisiju sniegt norādījumus un atbalstu dalībvalstīm, lai stiprinātu koplīguma sarunu sistēmas, jo īpaši nozaru līmenī, pilnībā iesaistot sociālos partnerus; uzsver, ka ES un dalībvalstīm būtu jāatbalsta finansējums sociālo partneru spēju veidošanai, jo īpaši reģionālā līmenī, īstenojot Padomes ieteikumu par to, kā nodrošināt taisnīgu pārkārtošanos uz klimatneitralitāti, lai iesaistītos strukturētā sociālajā dialogā un koplīguma sarunās par uzņēmumu līmeņa pārkārtošanās plāniem;

34. uzskata, ka ar pieprasīto priekšlikumu saistītie finansiālie izdevumi būtu jāsedz ar pašreizējiem budžeta piešķīrumiem;

35. uzdod priekšsēdētājai šo rezolūciju un pielikumā izklāstītos ieteikumus nosūtīt Komisijai un Padomei.

REZOLŪCIJAS PIELIKUMS:
IETEIKUMI ATTIECĪBĀ UZ PIEPRASĪTĀ PRIEKŠLIKUMA SATURU

Eiropas direktīva par taisnīgu pārkārtošanos darba pasaulē: darbvietu radīšana un vietējās ekonomikas atdzīvināšanas pasākumi

Eiropas Parlaments uzskata, ka Komisijai būtu jāparedz šādi principi un mērķi:

Ieteikums Nr. 1: Priekšlikuma vispārējais mērķis

Priekšlikuma vispārējam mērķim vajadzētu būt izveidot Savienības politikas pasākumu satvaru, ko var īstenot reģionos, kurus skar zaļā un digitālā pārkārtošanās, lai nodrošinātu sociāli taisnīgu un iekļaujošu pārkārtošanos un kvalitatīvu darbvietu radīšanu un aizsardzību.

Ieteikums Nr. 2: Priekšlikuma forma

Tā kā ir vajadzīgs visaptverošs šā mērķa sasniegšanai nepieciešamo pasākumu kopums, priekšlikumā būtu jāiekļauj elementi no šādām jomām:

a) darba nosacījumi;
b) no darba tirgus atstumtu personu integrācija;
c) darba ņēmēju informēšana un uzklausīšana;
d) darba vides uzlabošana, lai aizsargātu darba ņēmēju veselību un drošību.

Ieteikums Nr. 3: Priekšlikuma priekšmets

Priekšlikumā galvenā uzmanība būtu jāpievērš šādiem politikas pasākumiem:

a) izveidot īpašu sistēmu pārmaiņu prognozēšanai un pārvaldībai reģionos un nozarēs, kurās notiek pārkārtošanās, pamatojoties uz darba ņēmēju un viņu pārstāvju obligātas un savlaicīgas informēšanas un uzklausīšanas, sociālā dialoga un koplīguma sarunu principiem;

b) nodrošināt, ka pārkārtošanās kontekstā tiek efektīvi piemērotas Direktīvā 2002/14/EK un valstu noteikumos noteiktās darba ņēmēju un viņu pārstāvju tiesības uz informāciju un uzklausīšanu;

c) noteikt darba ņēmējiem individuālas tiesības uz apmācību darba laikā;

d) izstrādāt nacionālās taisnīgas pārkārtošanās stratēģijas, īpašu uzmanību pievēršot ilgtermiņa redzējuma izstrādei attiecībā uz vietējo ekonomiku un darbaspēku visos skartajos reģionos un nozarēs, kas jāizstrādā un jāīsteno, jēgpilni iesaistot sociālos partnerus un vietējos dalībniekus;

e) izstrādāt atbalsta programmas uzņēmumiem, jo īpaši MVU un vietējiem dalībniekiem, lai veicinātu darbvietu radīšanu vietējā līmenī;

f) nodrošināt darbaspēka un prasmju piedāvājuma un pieprasījuma atbilstību, kombinējot darba tirgus izpēti, labāku vietējo dalībnieku un sociālo partneru sadarbību ar apmācības sniedzējiem, kā arī uzņēmuma

līmeņa pārkārtošanās plānu veicināšanu;
g) izveidot uzraudzības struktūru, lai varētu stratēģiski prognozēt pārkārtošanās ietekmi un norises darba tirgū.

Ieteikums Nr. 4: Īstenošana un izpilde

1. Priekšlikumā būtu jāievēro dalībvalsts prerogatīva piemērot vai ieviest normatīvus vai administratīvus aktus, kas ir labvēlīgāki darba ņēmējiem, vai veicināt vai atļaut piemērot darba ņēmējiem labvēlīgākus koplīgumus, un tam nevajadzētu būt pamatotam iemeslam samazināt vispārējo aizsardzības līmeni, kas jau ir nodrošināts darba ņēmējiem dalībvalstīs.

2. Priekšlikumā būtu jāievēro sociālo partneru autonomija, tostarp tiesības apspriest un noslēgt koplīgumus, un jāļauj tiem pēc kopīga pieprasījuma uzticēt tā īstenošanu, ar noteikumu, ka valsts sistēma vienmēr var garantēt priekšlikuma iecerētos rezultātus.